

Orgonapestis és flitteres műbalhé Varnus Xavér szegedi koncertje elé

– Két évvel ezelőtt – ha jól emlékszem – volt már egy koncertje a szegedi Dómban, ami az orgona rossz állapota miatt szakadt félbe.

– Csongrád megye büszke lehet önmagára: a világon nincs még egy hely, ahol ilyen kis körzetben ennyi csodálatos hangú, ám horrorisztikus állapotban lévő orgona lenne. Példának okáért a Dóm hangszere, amelyből hat másik orgona kitelne. Amikor felépítették, nagyobb volt a szemük, mint a szájuk, és így, utólag persze hogy nem tudják méltóképp karbantartani. Magyarországon az orgonaművészek mindenképpen a kompromisszumok hálójába kerültek: vagy az értelmükre hallgatnak, és az ország 10–15 használható orgonáján hangversenyeznek, vagy pedig a szívükre hallgatnak, és a közönség kedvéért vállalják a vakrepülés koncerteket, kétes állapotú orgonákon is. Néha bejön, néha nem.

– Ha a vakrepülést említette, úgy tudom, hogy közelgő szegedi koncertjén nem kell ily veszélyes manőverre vállalkoznia, mert lesz egy biztos, megbízható elektromos segítőtársa.

– A világ legnagyobb digitális orgonákat építő cége, a hollandi Johannus sietett a segítségemre: október 6. és 14. között speciális kamionban, a hozzátartozó személyzettel, és 240 hangszórával együtt felajánlott számomra egy négymanuális csodahangszert, hogy hangversenyeket adjak rajta az „orgonapestis” által sújtott övezetekben, és így többek között október 12-én a szegedi Honvéd téri református templomban. Ezzel egyidejűleg Végh Attila, a Magyar Televízió rendezője portréfilmet forgat rólam, tehát „ha lúd, legyen kövér” alapon szegedi koncertem egy igazi, amerikai, flitteres műbalhének ígérkezik. Valójában azonban be akarom bizonyítani, hogy Bachnak, Isten második-zülött fiának, a huszadik századhoz is van mondánivalója, akár a huszonegyedik század technikájával. A Johannus hangszere a világ legszebb hangú orgonáit rögzítette digitálisan, tehát – ha csak hangzásában is – de felidézhetjük Szegeden a chartresi és a rouani székesegyház hangulatát.

Esti sétával kezdődött Varnus Xavér hódmezővásárhelyi koncertje. A református Ótemplom lelkésze nyolc órákor bejelentette a hallgatóságnak: a nyári szárazság és a krónikus pénzihiány következtében az orgona húsz perccel a hangverseny kezdete előtt felmondta a szolgálatot, majd felkérte a közönséget, hogy testületileg vonuljon át a mintegy tíz percre fekvő református Új templomba. Így fél kilenckor elkezdődhetett a koncert a szintén tragikus állapotban levő, ámde legalább megszólaló orgonán.

– Tehát most is Bach-műveket játszik?

– Debussy írta egykoron: „A zeneszerzőknek, mielőtt munkához ülnek, fohászkodniuk kellene Bachhoz, a zene Jóistenéhez, hogy óvja meg őket a közepszerűségtől.” Nos, úgy gondolom, hogy a vitán felül álló eseteket leszámítva igen kevés zeneszerző élt ezzel az elvvel az elmúlt évszázadok során.

– Vajon a csendes, visszafogott és konzervatív Bachnak tetszene-e egy amerikai műbalhé? „Ha valamilyen csoda folytán találkoznanának, nem vesznek csúnyán össze?”

– Bach – a fennmaradt levelek tanúsága szerint – kibíratatlan és megveszekedett kispolgár volt, akit nem szívesen választanék szomszédomnak. Petronius írta egy helyütt: „A művész életének legnagyobb értelmé, hogy az igazgyöngyökről lemossa az ürüléket”. Ha nem tudjuk különválasztani Bach zenei génuszát személyétől és boszorkányégető korától, jobb, ha bele sem kezdünk művei előadásába. Kérdésének arra a részére, hogy mit szólna Bach a flitteres műbalhéhoz, kérdéssel válaszolok: hogy reagálna korunk zenehallgatója a Máté-passió eredeti, 1729-es előadására: a művet délelőtt tíz órákor kezdték el, és a prédikációkkal együtt délután négy órákor fejezték be, tehát hat teljes óra hosszat ücsörögtek az emberek a jéghideg templomban. 1829-ben Csajkovszkij már csak a négyórás változatát hallotta, mégis felhőrdült: „Ez most kinek a szenvedéstörténete:

Jézusé vagy a közönségé?”

– Hírlik, személyes elmentétek is húzódnak amögött, hogy soron következő koncertjét nem a Dómban adja.

– Úgy tűnik, Szegeden gyors lábon járnak a hírek. Abrahám István, amióta dóm-plébános lett, láthatóan unatkozik, és új társasjátékot talált ki: a „kitiltósdít”. Lehotkán kezdte, rajtam folytatja. Egyéb-ként magyar jellegzetesség, hogy ha valaki tehetségesebb, sikeresebb, vagy ügyesebb a többinél, akkor a bürokraták egy jókora palacsintasütővel nagyot csapnak a fejére, hogy legalább egy ideig csöndben maradjon. Na persze, néha a palacsintasütő törik szét. Faludy György írta egykor egy ellenségének: „Ha rád pillantok, megborzongok s fázok, / bár jól tudom, hogy balga, aki fél: / örökké állnak a magyar akácok / s téged elvisz, mint szellentést”. Hát ennyit erről.

– Ez igen vaskos kijelentés volt, bár cikkei és interjúi alapján öntől nem szokatlan. Nem fél, hogy stílusával sok ellenséget gyújt maga köré?

– Ahogy az ember szervezetében a savaknak és a lúgoknak megvan a törvényszerű aránya, úgy az életben is vannak mindenkinek barátaival és ellenségei. Csak akkor van baj, ha felborul az arány, mert ha csak barátaink vannak, az gyanús, ha viszont csak ellenségeink, akkor nem leszünk hosszú életűek a földön. Egyszer megkérdeztek egy izraelit: miért van minden faluban két zsinagóga? Azért – felelte – mert az egyikbe imádkozni járunk, a másikba viszont be sem tesszük a lábunkat, mert oda jár egy haragosunk.

– 1500. zeneakadémiai hangversenyén Faludy György Haláltánc balladájára improvizált, a szerző jelenlétében. Úgy tudom, Szegeden is Faludy-versekre improvizál majd.

– Hálás vagyok a sorsnak, hogy Faludy György atyai barátom: Torontóban igen közel laktunk egymáshoz. Csodálatos költészetén túl azért gyakorol hatalmas hatást az emberekre, mert sorsát titkos kapcsolat fűzi a kortárs nemzedék általános sorsához. Elárulom a meglepetést: Szegeden ő is köztünk lesz, és kíváncsiak lehetünk-e a Sorstól ennél többet?

Intódy Gábor

Társasági illemtkódex

Gasztronómiai ismeretek 3.

Csak kanál használatánál azt a jobb kézben tartjuk, csak villával evéskor a villát ugyanígy. Késsel és villával evéskor jobb kézben van a kés, bal kézben a villa. Ilyenkor a kést felülről fogjuk, ami lehetővé teszi a vágáshoz szükséges erőfelfejtést. (A kés tollszárfogással, vagyis kanálhoz hasonló fogása csak egyes országokban, viszonylag ritkán fordul elő.) A kanalat csúcsával vesszük a szánkba, de sohasem teljes egészében. (Az angol szokás szerint viszont a levest a kanál belső pereméről kell inni.) A villára (azaz homorú ívére) annyi ételt helyezünk, amennyit könnyen a szánkba helyezünk, a villát úgy megpakolni, hogy alig fér a szájunkba, illetlenség. (Az angolok a villát domború oldalával tartják felfelé, így is veszik a szájukba, a kontinensen szokásos villahasználat náluk „lapátolás”-nak számít.) A kés sohasem érintheti a száját, szájba venni, lenyalni kirívó modortalanság. Táláról, tálról való szedéskor két kézzel szolgáljuk ki magunkat az előkészített és csak a szedésre szolgáló evőeszközökkel. Ha a szedésre egy kéz is elegendő, bal kézzel vesszünk. (Mohamedán országokban viszont jobb kézzel, mert a bal kéz tisztátalannak számít.) Evés közben az a kéz, amelyikben evőeszköz van, sohasem érintheti az asztalt; ilyen kézzel, könyökkel vagy alkarral az asztalra támaszkodni nem illik. Ha az evésben úgy tartunk szünetet, hogy az evőeszközt nem tesszük le (válasz, társalgás), kézfejünket a tányér mellett – az

evőeszközöket a tányéron vagy közvetlen fölötté tartva – az asztalra helyezhetjük. Egy evőeszközzel való étkezéskor másik kézfejük a tányér mellett, az asztalon nyugszik – de nem támaszkodunk! – vagy (pl. üvegkehelyben felszolgált fagyalt esetén) az esetleg túl könnyen megbillenő kelyhet tartja. A tányérokat nem illik megfogni, érinteni. Kivétel a levescsésze, amelyet a fülénél meg szabad fogni, amikor kiisszuk. Az evőeszközöket, ha egyszer az abroszról felvettük, csak a tányérra (csészealjra) szabad visszatenni. Ha evés közben szünetet tartunk, a villát és a kést a tányér két szélére fektetjük úgy, hogy nyelvük ne érje az abroszt, szűrő-, illetve vágóélük a tányéron nyugodjon. A villa és a kés nyelvének ellentétes iránya azt jelenti, hogy az étkezést még folytatni kívánjuk, illetve üres tányér esetén még tálalni kérünk. Ha a kést és a villát egymás mellett úgy helyezzük a tányérra, hogy végeik jobb felé állnak, ez azt jelzi, hogy az étkezést (az adott fogásból) befejeztük. Az angol etikett szerint viszont az étkezés befejeztével a kés és a villa nyele a tányéron lefelé, azaz magunk felé mutat, s a gondosan összehajtogatott szalvéta – mint máshol is – az ételkészítéssel, illetve felszolgálással szemben egyértelmű kritikát fejez ki. A kávékanalat, fagyaltoskanalat használat után a csészealjba tesszük; ez vonatkozik a csészeben felszolgált pudingra, kompótra stb.

(Folytatjuk.)

Festett testek

Mióta a fürdőruhák ára feljebb kúszott, új divatnak hódolnak néhányan. A recept valahogy a következőképpen hangzik: végy egy csomó festéket, néhány vékony ecsetet, s kérd meg a partnered, hogy fesse be a bőröd. Persze az sem nagy baj, ha a festék később lemosható. Hogy mi minden fér el az ember bőrén? Néhány színes pöttytől kezdve, a tenyérárazon át, akár szemüveget, vagy bajuszt is kerekíthet valaki a tarsa testére. Attól függ, kinek milyen vastag a bőre, mit bír el.

De félretéve a tréfát: képeink a lassan végleg magunk mögött hagyott kánikulai napok egyikén készültek a Natours Kft. Szikszós-tói naturista strandján, ahol évről-évre nemzetközi sporttalálkozózt rendeznek. Ennek apropóján tartják meg a testfestő versenyt is. Arról még nem szól a fáma, mikor veszik fel ezt a sportot az olimpiai számok közé. Egy biztos csak, a naturisták, ha néhány órára is, de túllőltözték önmagukat. Nem is csoda, hogy a verseny végén mindenki a zuhany alá igyekezett.

RAG

Fotó: Enyedi Zoltán

